

Реферат на тему: "О. В. Донченко"

Олесь Донченко

О.В.Донченко

Щедра талантами Полтавщина дала дитячій літературі письменника Олександра (Олеся) Донченка. Народився він у Великих Сорочинцях 12 серпня 1902 р. в сім'ї учителя. Перед Великою жовтневою революцією жив в повітовому містечку Лубнах на Полтавщині.

Олесь вчився у гімназії, закінчив її після революції набувши вчительського фаху. Рання потяг до художньої творчості скоро перейшов у професійну потребу, і Олесь Донченко разом з письменниками свого покоління Копиленком, Забілою став активним творцем української літератури для дітей та юнацтва.

Починав письменник з поезії та віршованих оповідань для найменших.

Олесь Васильович написав свої чудові казки – вірші "Півень у звіринці", "Туки-бан-барабан", "Страхопуд" та інші.

Активним був період 1927-1931 р.р. для Донченка – дитячого поета, кращі з цього творів приносили дітям радість пізнання, відчуття краси поетичного слова. Написав понад 30 віршованих книжечок для дітей дошкільного і шкільного віку... Можливо, О.Донченко залишив би глибший слід в літературі для малят, якби не та несправедлива критика, що відкидала у літературі все казкове: "Є в мене жахлива крамола, — іронізував письменник, — півень і звірі розмовляють, а ліяч-шарокот сам (сам-самісінькій, без жодної участі людини котиться і стрибає вулицями міста ..."

Як і інші його товариші по перу О.Донченка в 20-30-х р.р. багато їздять по країні, прагне побачити своїми очима новобудови, трудові звершення народу.

У своїй літературній діяльності О.Донченко як дитячий письменник став собі за мету "яскраво, поетично оспівати душу нового покоління, правдиво розповісти про дитячі радості й прикrostі". Переважно головними персонажами його творів є хлопчики, яких письменник хотів бачити сміливими, добрими, мужніми.

Наче крізь чарівний ліхтар, висвітлює красу людини праці в оповіданнях "Галаганчик", "Голубий гвинтик". Олесь Донченко був активним творцем повістей і романів про школу.

Оповідання "Кулемет" написане у формі спогаду про одну подію років громадянської війни.

Становлення характеру дитини, її внутрішній світ, стосунки з середовищем, зображено в ряді оповідань О.Донченка. Матвійко ("Боягуз") всього боявся, навіть жаби і ящірки. Коли інші діти, пустуючи, зчинили сварку і бійку, хлопчик тікав. Боляче було від докорів батька, насмішок товаришів. Історія "боягуза", розказана Донченком, повчальна не лише для дітей, а й для дорослих.

Наче крізь чарівний ліхтар висвітлює красу людини праці в оповіданні "Галаганчик". Про працюватість матері розповідає синові батько. На дитячого читача

завжди сильніше впливає показ сама дії, а не розповідь про неї. В цілому ж оповідання "Галаганчик" передає якнайкраще атмосферу щастя, що виникає там, де трудяться з любов'ю у серці.

Велич і красу праці показано через образи людей різних професій, часто скромних і неполітичних, в оповіданні "Голубий гвинтик". Тут справді опоетизована праця. Діти, які зустрінуться з цим оповіданням у ранню пору життя, можливо, не стануть в дорослому віці журитися з приводу непристизжності своєї професії, будуть дбати про результативність та ефективність трудових зусиль.

У неповторній красі постають результати праці людини в оповіданні "Подорож до млина". Тут немає конвеєрів, машин, не зображено виробничих процесів, а є широчінь колгоспних полів з пшеницею, ячменем, соняшниками.

За казковою назвою оповідання "Золоте яєчко" йде цілком реалістична розповідь про малого Андрійка, майстра грати на пищику.

Олесь Донченко — один з активних творців шкільної повісті. "Школа! Мати моя рідна! Скільки років минуло, скільки вітрів перевіяло, які грози прогрімали, а ти все живою стоїш і юною у серці, оповита, мов серпанком, любов'ю і ніжністю..." – у цих рядках із повісті "Юрко Васюта" висловлено і захопливий погляд письменника на школу – другу домівку дитини, і ті естетичні принципи, якими він керується у власній творчій роботі: "...любовно збирати все нове, світле й хороше у школярів, і показати його в яскравих хвилюючих творах".

У 1926 р. – перша книжечка "Червона писанка". Влітку 1931 р. жив на Уралі в Магнітогорську. 1934 р. – роман "Море відступає", 1944 р. – повість "Серце беркута" – один із кращих творів української збірки віршів "Околиці" (1928 р.), а також повість "Сурми", п'єса "Маскарад", повість "Лісничиха" (1947 р.), "Повість про новий дім" (1947 р.), роман "Золота медаль" (1953 р.).

О.Донченко зробив внесок і в розвиток пригодницького жанру, зокрема такими творами, як "Батьківщина" і "Карафуто".

Помер Олесь Донченко у м. Лубнах 1954 р.

В мальовничому селі Великі Сорочинці, що на Полтавщині, в родині вчителя 19 серпня 1902 р. народився хлопчик, якого назвали Сашком. Це був майбутній письменник Олександр Васильович Донченко. Незабаром батьки переїхали до Великої Багачки, а згодом до Лубен. Там і прийшли дитячі та юнацькі роки, а пізніше в Лубенській чоловічій гімназії, яку закінчив у 1919 році.

В дитинстві та юності хлопець багато читав, особливо захоплювався творами Миколи Васильовича Гоголя. Ще в школі Донченко пробує писати, а в гімназії його вже знали як поета і драматурга, вірші якого звучали на гімназійних вечорах, а п'єски ставились учнями гімназії та аматорськими гуртками Лубен.

По закінченні гімназії Донченко вчився на кількомісячних курсах позашкільної освіти, після чого йде працювати вчителем – позашкільником, а потім і районним інспектором освіти Лубенського району. Час роботи вчителем та інспектором – це час енергійної культурно-громадської і освітньої діяльності Олександра Донченка. Він

навчає грамоти дітей і дорослих, організовує літературні та драматичні гуртки, влаштовує виставки.

З 1922 року Донченко працює відповідальним секретарем редакції газети "Червона Лубенщина", а в 1924 році йде добровільно до лав Червоної Армії, де спочатку служить рядовим в кавалерійській прикордонній частині, а згодом навчає солдат грамоти, виконує обов'язки старшого полкового вчителя. Демобілізувавшись у 1926 році Олесь Донченко працює спочатку секретарем юнацького сектору Державного видавництва України. З 1929 року переходить виключно на літературну роботу.

Вірші молодого поета, що друкувались у місцевій газеті "Червона Лубенщина" та в обласній і республіканській пресі, склали першу збірку "Червона писанка" (1926). Через 2 роки побачила світ друга поетична книжка "Околиці", а віршовані твори для дітей часто видавались в книжечках-метеликах. На цьому і закінчилась поетична творчість Донченка, проте вона зіграла значну роль у формуванні його як письменника, а віршовані оповідання-казки набули широкої популярності серед дітей.

У пошуках жанру Донченко приходить до думки спробувати свої сили в драматургії і прозі, наслідком чого були п'єси для дітей і молоді - "Комсомольська глушина" (1926), "Маскарад" (1929). Паралельно він створює кілька прозових книжечок, зокрема повісті "Золотий павучок" (1928) та "Дим над яругами" (1929). В кінці 20-х і на початку 30-х років Донченко остаточно переходить на прозу.

Творчість Олесь Донченка поступово вирізьблюється як творчість дитячого письменника. Неабиякий талант живописати для малят виявив він ще в перших віршованих оповіданнях, казках. Перейшовши на прозу, Донченко створює в 30-х роках захоплюючі оповідання та повісті для дітей, підлітків та молоді. Серед них "Ударний загін", "Аул Іргіз", "Кулемет", "Батьківщина", "Лукія", "Розвідувачі нетрів", "Школа над морем", "Карафуту".

Незадовго перед Великою Вітчизняною війною О.Донченка бачимо серед моряків-підводників Балтійського флоту. Почерпнутий на флоті матеріал ліг в основу передвоєнних творів - п'єси "Глибочинь 75", повісті "Підводний корабель".

Війна застала Донченка в Харкові. За станом здоров'я він не брав безпосередньої участі в боях на фронті.

З-під пера виходять статті, нариси, фейлетони, оповідання.

Найкращий твір періоду війни "Серце беркута" (1944) - повість про священну й непорушну дружбу.

Питання трудового виховання Олесь Донченко порушує в таких творах: "Повість про новий дім" (1946), "Заповітне слово" (1948), "Сад", "Шахта в степу" (1949), "Подорож до млина", "Золоте яечко", "Голубий гвинтик", "Хлопчик з дитбудинку", що позначені глибокою ідейністю і високою художньою майстерністю.

Найбільшим творчим досягненням письменника є повісті "Школа над морем", "Лісничиха" і роман "Золота медаль".

Повість "Школа над морем" написана в 1937 році. Сюжет пригодницький,

інтригуючий, цікавий і для малого і для дорослого. Своєрідна композиція – кожен розділ закінчується на якійсь захоплюючій думці, що знайде свій розвиток і розв'язку лише в наступних епізодах.

До кращих творів Олеся Донченка про школу належить повість "Юрко Васюта" (1951), а вершиною в усій його творчості став роман "Золота медаль" (1953), який є логічним завершенням творчого та життєвого шляху письменника.

Сюжет "Золотої медалі" вкладається в хронологічні рамки шкільного навчального року, побудований на гострих конфліктах. Ідеї твору – виховання юнаків і дівчат в шкільному колективі у взаємодії з сім'єю. Роман "Золота медаль" – це останній витвір поета.

В Лубнах, над Сулою, Донченко помер в розквіті творчих сил, коли йому було всього 52 роки. Та не роками вимірюється життя письменника, а тим, що він залишив людям. Шість томів, виданих свого часу, — то ще не весь творчий доробок Донченка. І найбільша заслуга письменника в тому, що він створив художній літопис школи.